

Sygn. akt I C 305/21

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

27 maja 2021 roku

Sąd Okręgowy w Warszawie, Wydział I Cywilny

w składzie: Sędzia (del.) Anna Lipińska

Protokolant Ryszard Lewandowski

po rozpoznaniu 27 maja 2021 roku w Warszawie

na rozprawie

sprawy z powództwa A. Z.

przeciwko H. J.

o ochronę dóbr osobistych

I. **oddala powództwo w całości,**

II. **zasądza od powódki** A. Z. na rzecz pozwanej H. J. 17 zł (siedemnaście złotych) opłaty skarbowej od pełnomocnictwa.

Sygn. akt I C 305/21

UZASADNIENIE

Wyroku z 27 maja 2021 roku

Powódka A. Z. wniosła pozew przeciwko H. J. o nakazanie pozwanej usunięcia wpisu umieszczonego przez pozwaną na stronie (...) w zakładce „opinie o A. Z. Kancelaria Radcy Prawnego (...)”, pod następującym linkiem: (...) powódka wniosła również o nakazanie pozwanej przeproszenia powódki poprzez opublikowanie na własny koszt, w terminie 14 dni od uprawomocnienia się orzeczenia komunikatu, który ma zostać odczytany w telewizji (...), na antenie programu (...) bezpośrednio po rozpoczęciu jego nadawania oraz wyeksponowany na ekranie w formie pisemnego oświadczenia zatytułowanego PRZEPROSINY, w którego treści słowa „przepraszam radcę prawnego A. Z.” oraz „nieprawdziwą informację” winny zostać podkreślone, o następującej treści:

„Ja H. J. niniejszym przepraszam radcę prawnego A. Z. za to, iż w programie wyemitowanym w dniu 10 lutego 2018 r. podałam nieprawdziwą informację, iż wygrałam w Sądzie II Instancji, tylko się okazało, że Mecenas Z. pomyliła adres i pozwała (...) zamiast Towarzystwo (...). W związku z powyższym wyrażam głębokie ubolewanie i przepraszam radcę prawnego A. Z., że przez nieprawdziwe stwierdzenia naruszone zostały dobre imię, cześć i wizerunek radcy prawnego A. Z. oraz prowadzonej przez nią w W. Kancelarii Radcy Prawnego (...), a także radca prawny A. Z. narażona została na utratę zaufania publicznego potrzebnego do wykonywania zawodu radcy prawnego”; ponadto powódka wniosła o nakazanie pozwanej przeproszenia powódki poprzez opublikowanie na własny koszt w terminie 7 dni od uprawomocnienia się orzeczenia na portalu internetowym (...) w formie odrębnego artykułu oświadczenia zatytułowanego PRZEPROSINY o następującej treści:

„Ja H. J. niniejszym przepraszam radcę prawnego A. Z. za zamieszczenie w dniu 14 czerwca 2018 r. na portalu internetowym (...) w zakładce – opinie o A. Z. Kancelaria Radcy Prawnego (...) nieprawdziwych informacji o

rzekomym niezgodnym z treścią użyciu dokumentów - umowy zlecenia oraz pełnomocnictwa, w tajemnicy, wbrew mojej woli, prawdopodobnie z pobudek fiskalnych, a także rzekomej „winie umyślnej”. Jednocześnie wyrażam ubolewanie, że przez nieprawdziwe stwierdzenia naruszone zostały dobre imię, cześć i wizerunek radcy prawnego A. Z. oraz prowadzonej przez nią w W. Kancelarii Radcy Prawnego (...), a także radca prawny A. Z. narażona została na utratę zaufania publicznego potrzebnego do wykonywania zawodu radcy prawnego”, w taki sposób, aby każdy, kto będzie korzystał w danym czasie z serwisu internetowego mógł w pełni i bezpośrednio, bez dokonywania dodatkowych czynności, zapoznać się z treścią oświadczenia, oraz aby z oświadczeniem tym nie kolidowały reklamy bądź inne treści odciągające uwagę od oświadczenia oraz tak, aby oświadczenie było widoczne w całości po wyświetleniu ww. serwisu internetowego, zaś czcionka powinna odpowiadać rodzajowi i wielkości czcionki zwyczajowo używanej w ww. serwisie internetowym dla umieszczanych w nim treści.

Powódka wniosła także o upoważnienie jej do złożenia i opublikowania oświadczeń, o których mowa powyżej – w tym samym miejscu, w ten sam sposób, na koszt pozwanej – w przypadku niedochowania terminów, o których mowa powyżej; o nakazanie pozwanej powstrzymywania się od jakichkolwiek wypowiedzi w jakiegokolwiek formie, w tym formie pisemnej, za pośrednictwem mediów o charakterze publicznym, w tym za pośrednictwem sieci Internet, dotyczących jakości i prawidłowości świadczonej przez powódkę na rzecz pozwanej pomocy prawnej oraz sposobu postępowania i zachowania powódki podczas i w związku z udzielaniem tej pomocy przedmiotem, której było dochodzenie przez powódkę w imieniu i na rzecz pozwanej roszczeń związanych z faktem przystąpienia przez pozwaną, za pośrednictwem (...) S.A. do umowy grupowego ubezpieczenia na życie i dożycie z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym (...) oferowanej przez (...) (...) Towarzystwo (...) SA. Nadto, powódka wniosła o zasądzenie od pozwanej na jej rzecz zwrotu kosztów procesu.

Powódka w uzasadnieniu pozwu wskazała, że pozwana obarcza ją winą za przegraną sprawę, w której powódka pełniła funkcję pełnomocnika procesowego H. J. oraz próbuje uzyskać od niej pieniądze świadczenie odszkodowawcze. Od momentu wydania przez Sąd Okręgowy prawomocnego wyroku oddalającego powództwo H. J. oraz odmowy powódki zaspokojenia wysuwanych przez pozwaną roszczeń odszkodowawczych, pozwana nie zaprzestaje podejmowania bezprawnych działań mających na celu wymuszenie na powódce zaspokojenia wysuwanych przez siebie roszczeń o charakterze majątkowym. Jej działania – jak podnosi powódka – nie ograniczają się jedynie do kierowania określonej korespondencji do powódki (listownej czy też za pośrednictwem poczty email), lecz pozwana podejmuje szkodliwe dla wizerunku oraz dobrego imienia powódki działania na forum publicznym. Powódka wskazała, że pozwana podczas swojego występu w programie (...) emitowanego w (...), wypowiadała się o powódce w sposób niezgodny z prawdą, godzący w dobre imię i wizerunek. Co więcej, pozwana miała zamieścić na portalu internetowym (...) szereg nieprawdziwych, bezpodstawnych i bezprawnych stwierdzeń, które w ocenie powódki godzą w jej dobra osobiste oraz dobre imię prowadzonej przez nią Kancelarii Radcy Prawnego (...) w W., a także narażają na utratę zaufania potrzebnego do wykonywania zawodu radcy prawnego. Mając na uwadze dotychczasowe zachowanie pozwanej, powódka pozostaje w obawie, że pozwana może, za pośrednictwem mediów o charakterze publicznym, w tym w szczególności za pośrednictwem sieci Internet, celem wymuszenia zaspokojenia wysuwanego względem powódki roszczenia odszkodowawczego, podejmować kolejne bezprawne działania mające na celu jedynie zdyskredytowanie powódki w oczach opinii publicznej. Tym samym, zdaniem powódki - pozwana doprowadza do utraty posiadanego przez nią zaufania w oczach zarówno aktualnych, jak i przyszłych klientów (pozew – k. 3-4v).

W odpowiedzi na pozew pozwana reprezentowana wówczas przez r.pr. I. R. wniosła o oddalenie powództwa w całości oraz o zasądzenie od powódki na rzecz pozwanej kosztów procesu według norm prawem przepisanych. Pozwana podniosła, że zdecydowała się nawiązać współpracę z powódką, bowiem przed nawiązaniem stosunku pełnomocnictwa A. Z. zapewniała ją, że ma doświadczenie w podobnych sprawach i są one przez nią wygrywane. Pozwana wskutek popełnionego błędu procesowego przez powódkę straciła ponad 20 tysięcy złotych. Stanowisko pozwanej co do błędu w sztuce, nie implikowało jednak chęci naruszenia dóbr osobistych powódki, wręcz przeciwnie, pozwana wyrażała wolę polubownego rozwiązania sprawy. Pozwana podniosła, że podczas programu telewizyjnego była stremowana; jej wypowiedź była nieskładna, jednak stanowiła wyłącznie opis wydarzeń. Podniosła, że nikt nie uprzedził jej, że nie powinna używać konkretnych nazwisk. Co do wpisu na portalu (...) pozwana wskazała, że zamieścił

go jej mąż, wobec zachęty znajdującej się na stronie do pozostawiania szczerych opinii. Zdaniem pozwanej wpis, o którym mowa, nie naruszał dóbr osobistych powódki – stanowił wyłącznie przytoczenie treści dwóch maili, bez dokonywania krytyki powódki czy też oceny jej postępowania (odpowiedź na pozew – k. 41-58).

Pismem z 17 października 2018 roku powódka wskazała, że nie wyraża zgody na skierowanie sprawy do mediacji (pismo – k. 147).

Pismem z 5 listopada 2018 roku powódka cofnęła powództwo w zakresie nakazania pozwanej usunięcia wpisu umieszczonego przez pozwaną na stronie (...) w zakładce „opinie o A. Z. Kancelaria Radcy Prawnego (...)”, pod następującym linkiem: (...) – bowiem wobec działań podjętych bezpośrednio przez powódkę, polegających na zwróceniu się do administratora strony (...) z wnioskiem o usunięcie spornego wpisu, 16 lipca 2018 roku doszło do jego usunięcia (pismo – k. 148-150v).

Postanowieniem z 23 stycznia 2019 roku postępowanie w zakresie żądania powódki zawartego w pkt. 1 pozwu zostało umorzone na podstawie art. 355 § 1 k.p.c., wobec skutecznego cofnięcia powództwa przez A. Z. (orzeczenie z uzasadnieniem – k. 165-166).

Postanowieniem z 11 czerwca 2019 roku oddalono wniosek powódki z 11.12.2018 r. o wezwanie do wzięcia udziału w sprawie w charakterze pozwanego B. J. na podstawie art. 194 § 3 k.p.c. (orzeczenie – k. 207).

27 września 2019 roku pozwana wypowiedziała pełnomocnictwo udzielone r.pr. I. R. (wypowiedzenie pełnomocnictwa – k. 234).

Na rozprawie 17 stycznia 2020 roku powódka ustanowiła swoim pełnomocnikiem r.pr. P. K. (protokół elektroniczny rozprawy z 17 stycznia 2020 roku, czas nagrania 00:00:49-00:01:30 – k. 257), który wniósł o zasądzenie kosztów zastępstwa powódki (protokół elektroniczny rozprawy z 17 stycznia 2020 roku, czas nagrania 00:41:26-00:41:43 – k. 260).

Pismem z 20 stycznia 2020 roku powódka wniosła o wezwanie do wzięcia udziału w sprawie w charakterze pozwanego B. J. na podstawie art. 194 § 1 k.p.c. (pismo – k. 264-265).

Postanowieniem wydanym na rozprawie 27 maja 2021 roku oddalono wniosek powódki o wezwanie do wzięcia udziału w sprawie w charakterze pozwanego B. J. na podstawie art. 194 § 1 k.p.c. Powództwo o ochronę dóbr osobistych w podtrzymywanym przez powódkę zakresie, poza żądaniem opublikowania przeprosin dotyczących wpisu dokonanego na portalu (...) dotyczyło przede wszystkim występu H. J. w programie (...), natomiast B. J. w programie tym nie uczestniczył; powódka cofnęła skutecznie powództwo w części dotyczącej nakazania pozwanej usunięcia wpisu umieszczonego przez pozwaną na stronie (...) w zakładce „opinie o A. Z. Kancelaria Radcy Prawnego (...)”. W konsekwencji, postępowanie w sprawie zostało w tym zakresie umorzone postanowieniem z 23 stycznia 2019 roku. Sąd oddalając wniosek o wezwanie do wzięcia udziału w sprawie w charakterze pozwanego B. J. na podstawie art. 194 § 1 k.p.c. uwzględnił również okoliczność, że B. J. obecnie reprezentuje pozwaną jako pełnomocnik w sprawie, a powódka na etapie rozpoznawania poprzedniego wniosku o jego dopozwanie, była informowana, że może wobec niego wytoczyć osobną, niezależną sprawę sądową.

1. Ustalenia faktyczne

A. Z. jest radcą prawnym, wykonującym zawód, członkiem Okręgowej Izby Radców Prawnych w W., wpisanym na listę radców prawnych pod numerem WA- (...).

(dowód: wypis z listy radców prawnych – k. 6)

Powódka świadczyła na rzecz H. J. pomoc prawną związaną z dochodzeniem roszczeń związanych z faktem przystąpienia przez pozwaną do umowy grupowego ubezpieczenia na życie i dożycie z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym (...) oferowanej przez (...) (...) Towarzystwo (...) S.A. Pozwana podnosiła, że została wprowadzona

w błąd przez pracownika (...) SA. co do charakteru produktu oraz zasad jego funkcjonowania, a także co do możliwości odstąpienia od umowy. Sprawa zakończyła się ostatecznie przegraną powódki, bowiem Sąd II Instancji – Sąd Okręgowy w Warszawie zmienił na jej niekorzyść rozstrzygnięcie wydane przez Sąd I Instancji – Sąd Rejonowy dla Warszawy Woli w Warszawie (który uznał, że w stosunku do pozwanej doszło do zastosowania nieuczciwej praktyki rynkowej w rozumieniu ustawy z 23 sierpnia 2007 r. o przeciwdziałaniu nieuczciwym praktykom rynkowym), oddalając powództwo w całości.

(dowód: wyrok Sądu Rejonowego dla Warszawy-Woli w Warszawie z 20 grudnia 2016 roku, sygn. akt II C 664/16 wraz z uzasadnieniem – k. 92-97v; wyrok Sądu Okręgowego w Warszawie z 21 grudnia 2017 roku, sygn. akt V Ca 754/17 wraz z uzasadnieniem – k. 115-119v)

W związku z przegraną sprawą, pozwana zarzuciła powódce błąd w sztuce prawniczej oraz formułowała szereg zarzutów pod jej adresem, związanych z nienależytym wykonaniem umowy zlecenia świadczenia pomocy prawnej. Ponadto pozwana wystąpiła przeciwko powódce z roszczeniami odszkodowawczymi oraz kierowała do powódki obszerną korespondencją (pocztą tradycyjną oraz za pośrednictwem poczty email), wzywając powódkę do zapłaty. Powódka udzielała odpowiedzi na powyższe pisma.

(dowód: wezwanie do zapłaty z 12 lutego 2018 r. – k. 7; odpowiedź powódki z 20 lutego 2018 r. – k. 8; wydruk korespondencji mailowej – k. 14-17; ostateczne przedsądowe wezwanie do zapłaty z 14 maja 2018 roku – k. 18-18v)

Stawiane przez pozwaną zarzuty stanowiły podstawę podjęcia innych działań, m.in. zgłoszenia szkody w ramach ubezpieczenia OC A. Z., a także skargi adresowanej do Rzecznika Dyscyplinarnego Okręgowej Izby Radców Prawnych, który odmówił wszczęcia postępowania dyscyplinarnego w związku ze złożoną przez pozwaną skargą. Natomiast wskutek postępowania prowadzonego przez ubezpieczyciela odpowiedzialności cywilnej powódki, (...) S.A. stwierdziło brak podstaw do stwierdzenia popełnienia błędu przez powódkę.

(dowód: postanowienie o odmowie wszczęcia dochodzenia – k. 11-13; odpowiedź (...) S.A. na zgłoszenie szkody – k. 9-10)

10 lutego 2018 r. pozwana wystąpiła w programie publicystycznym (...) emitowanym w (...) w każdą sobotę o godz. 21:50. Na antenie programu, z ust pozwanej padło następujące stwierdzenie „(...) w Sądzie Okręgowym myśmy się dowiedzieli, że też wygraliśmy tylko się okazało, że Pani adwokat mecenas Z. pomyliła adres i po prostu pozwała (...) zamiast Towarzystwo (...) (...)”.

(dowód: płyta z nagraniem wypowiedzi pozwanej – k. 31)

Program obejrżeli również klienci powódki – osoby korzystające ze świadczonej przez powódkę pomocy prawnej, którzy zaniepokojeni wystąpieniem pozwanej kontaktowali się z powódką w celu uzyskania stosownych wyjaśnień.

(dowód: zeznania świadka Z. B., protokół elektroniczny rozprawy z 17 stycznia 2020 roku, czas nagrania 00:17:54-00:33:42 – k. 258-260; zeznania świadka E. P., protokół elektroniczny rozprawy z 17 stycznia 2020 roku, czas nagrania 00:33:51-00:40:03 – k. 260).

Na portalu F., na stronie (na tzw. fanpage'u) Kancelarii powódki pojawił się jeden komentarz powiązany bezpośrednio z wypowiedzią pozwanej z ww. programu.

(dowód: wydruk zrzutu ekranu z portalu F. – k. 151)

14 czerwca 2018 r. na portalu internetowym (...) pod adresem: (...) czytaj, (...) w miejscu przeznaczonym na opinie o A. Z. Kancelaria Radcy Prawnego (...), mąż pozwanej, B. J. podpisując się jako „haljot” zamieścił wpis, stanowiący przytoczenie treści maili wymienionych pomiędzy powódką a pozwaną – maila pozwanej do powódki z 30 maja 2018 roku oraz maila powódki do pozwanej z 14 czerwca 2018 roku. Powyższy wpis został usunięty 16 lipca 2018

roku, wskutek bezpośrednich działań powódki polegających na zwróceniu się do administratora strony z wnioskiem o usunięcie spornego wpisu.

(dowód: wydruk z portalu (...) – k. 19-22; wydruk maili pomiędzy powódką a administratorem – k. 152; zeznania pozwanej, protokół elektroniczny rozprawy z 27 maja 2021 roku, czas nagrania 00:29:16-00:30:40 – k. 548v)

Powódka mailowo wezwała pozwaną do niezwłocznego usunięcia spornego wpisu; pozwana (również mailowo) udzieliła odpowiedzi na powyższe żądanie, która stanowiła wyłącznie polemikę z żądaniami powódki. Wobec powyższego, A. Z. wezwała pozwaną na piśmie do zaprzestania podejmowania jakichkolwiek działań naruszających jej wizerunek i dobre imię.

(dowód: wydruki korespondencji mailowej – k. 27, 29; wezwanie do usunięcia naruszeń dóbr osobistych – k. 30; potwierdzenie nadania z 28 czerwca 2018 roku – k. 30a)

2. Ocena dowodów

Sąd ustalił stan faktyczny sprawy na podstawie dokumentów oraz wydruków zgromadzonych w aktach sprawy, które nie pozostawały ze sobą w sprzeczności oraz nie budziły wątpliwości Sądu, w związku z czym mogły stanowić wiarygodne dowody w sprawie. Ponadto Sąd oparł się na materiale audio-video, znajdującym się na załączonej do pozwu płycie CD-R. Sąd dokonując kontroli ww. dowodu od strony formalnej i zawartości merytorycznej wziął pod uwagę, że fragment programu (...) obejmował pełną wypowiedź pozwanej, bez cięć czy też dodatkowego montażu, nie dopatrując się uchybień czy też śladów wskazujących na jego sfalszowanie przez podrabianie lub przerabianie. Zawartość materiału nie była kwestionowana przez żadną ze stron.

Ponadto Sąd ustaleń faktycznych dokonał na podstawie zeznań pozwanej H. J. (protokół elektroniczny rozprawy z 27 maja 2021 roku, czas nagrania 00:22:51-00:33:18 – k. 548v-549) oraz świadków: Z. B., (protokół elektroniczny rozprawy z 17 stycznia 2020 roku, czas nagrania 00:17:54-00:33:42 – k. 258-260) i E. P. (protokół elektroniczny rozprawy z 17 stycznia 2020 roku, czas nagrania 00:33:51-00:40:03 – k. 260), które uznał za wiarygodne oraz korespondujące z pozostałym materiałem dowodowym.

Sąd nie uwzględnił wniosku powódki o odroczenie rozprawy z 27 maja 2021 roku, bowiem powódka nadsyłając w dniu rozprawy drogą mailową wniosek o odroczenie rozprawy, nie uzasadniła stosownie swojego wniosku. Sąd oddalając wniosek miał na uwadze, że powódka była reprezentowana przez profesjonalnego pełnomocnika procesowego, który nie stawiał się na rozprawie pomimo tego, że został prawidłowo zawiadomiony o terminie.

Sąd pominął pozostałe wnioski dowodowe stron, a zwłaszcza wniosek o dopuszczenie dowodu z przesłuchania powódki, ponieważ A. Z. nie usprawiedliwiła należycie swojego niestawiennictwa na rozprawie 27 maja 2021 r. – do maila nie dołączono bowiem żadnego dowodu choćby uprawdopodobniającego pogorszony stan zdrowia powódki. A. Z. nie tylko nie nadesłała zaświadczenia lekarskiego od lekarza sądowego, lecz nawet nie wskazała, że w ogóle zamierza udać się na konsultację lekarską oraz że nadeśle stosowne zaświadczenie lekarskie w późniejszym terminie. Sąd pominął również wnioski pozwanej o dopuszczenie dowodów z zeznań świadków J. Ł. i P. S., jako nieprzydatne do wykazania wskazywanych przez pozwaną faktów oraz jako zmierzające jedynie do przedłużenia postępowania. Sąd oddalił wniosek pozwanej o dopuszczenie dowodu z przesłuchania w charakterze świadka SSO Joanny Wiśniewskiej-Sadomskiej, bowiem przeprowadzenie dowodu na zawnioskowane przez pozwaną okoliczności jest niedopuszczalne.

Po przeprowadzeniu postępowania dowodowego w wyżej wymienionym zakresie, Sąd uznał, że okoliczności sporne sprawy zostały wyjaśnione w sposób kompleksowy i wszechstronny, a tym samym wystarczający do wydania merytorycznego rozstrzygnięcia w sprawie.

3. Ocena prawna:

Powództwo podlegało oddaleniu w całości, jako nieudowodnione i bezzasadne.

Dobra osobiste człowieka pozostają pod ochroną Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej oraz innych ustaw. Niezależnie od ochrony przewidzianej w innych przepisach, pod ochroną prawa cywilnego, zgodnie z treścią art. 23 k.c. pozostają dobra osobiste człowieka, jak w szczególności zdrowie, wolność, cześć, swoboda sumienia, nazwisko lub pseudonim, wizerunek, tajemnica korespondencji, nietykalność mieszkania, twórczość naukowa, artystyczna, wynalazcza i racjonalizatorska. Zagadnienie ich naruszenia oraz środki ochrony dóbr osobistych regulują art. 24 i 448 k.c. Na ich podstawie ten, czyje dobro osobiste zostaje naruszone lub zagrożone cudzym działaniem, może żądać, aby osoba, która dopuściła się naruszenia, dopełniła czynności potrzebnych do usunięcia jego skutków, w szczególności, aby złożyła oświadczenie odpowiedniej treści i w odpowiedniej formie. Niezależnie od powyższego, poszkodowany może również żądać zadośćuczynienia pieniężnego lub zapłaty odpowiedniej sumy pieniężnej na wskazany cel społeczny.

Cytowane uregulowania zapewniają ochronę przed każdym bezprawnym działaniem, niezależnie od istnienia i stopnia winy naruszającego. Jedynie w odniesieniu do żądania zadośćuczynienia znaczna część wypowiedzi orzecznictwa i literatury wymaga jako przesłanki zawinienia.

Rozpoznając sprawę sąd winien ustalić czy w ogóle doszło do naruszenia dóbr osobistych powoda oraz czy działania pozwanego były bezprawne. Mając na celu ustalenie czy w świetle zasad porządku prawnego i norm obowiązujących w demokratycznym Państwie doszło do naruszenia dóbr osobistych, sąd posługuje się kryterium obiektywnym przy uwzględnieniu oceny przeciętnego odbiorcy. Nie wystarczy bowiem subiektywne przekonanie strony powodowej o takim naruszeniu. Badając bezprawność działania pozwanego, sąd musi mieć na uwadze zasadę domniemania bezprawności oraz fakt, że ciężar dowodu, tzn. obalenia domniemania, spoczywa na stronie pozwanej. Na podstawie art. 24 k.c. domniemanie bezprawności dotyczy zachowania sprzecznego z normami prawa lub zasadami współżycia społecznego, bez względu na winę lub świadomość sprawcy. Wobec powyższego, powód winien wykazać, stosownie do treści art. 6 k.c. w związku z art. 23 k.c., że doszło do naruszenia jego dóbr osobistych. Ponadto, że naruszenie było skutkiem określonego bezprawnego działania czy też zachowania się pozwanego. Bezprawność działania czy też zachowania pozwanego wyłącza w szczególności: zgoda uprawnionego na takie działanie, działanie w ramach porządku prawnego, działanie w obronie uzasadnionego interesu społecznego.

Dokonując oceny naruszenia dobra osobistego w postaci dobrego imienia przez postawienie zarzutu niewłaściwego postępowania istotne jest czy zarzut ten dotyczy ustalenia faktu czy też ma charakter oceny. Jeżeli doszło do naruszenia dobra osobistego przez wypowiedzi o faktach, przewidziane w art. 24 k.c. domniemanie bezprawności działania sprawcy może zostać obalone przez wykazanie, że wypowiedzi te były prawdziwe, a ujawnienie prawdziwych faktów naruszających cudze dobro osobiste pozostawało uzasadnione ważnym interesem społecznym. Jeśli naruszenie dóbr osobistych w postaci dobrego imienia ma być wynikiem użycia w stosunku do tej osoby określonych słów lub sformułowań – warunkiem ustalenia, że do takiego naruszenia doszło, jest wyczerpujące rozważenie znaczenia tych słów lub sformułowań, z uwzględnieniem możliwych ich konotacji i odniesień. W zależności od tego, o jakie słowa lub sformułowania chodzi, istotna jest potrzeba uwzględnienia ich rozumienia oraz odbioru społecznego. Trzeba wziąć ponadto pod uwagę kontekst sytuacyjny lub rodzaj wypowiedzi, w której dane słowa lub sformułowania zostały użyte, i zastosowany środek komunikacji. W przypadku gdy naruszenie dobra osobistego następuje w ramach określonej wypowiedzi, zbadanie, czy naruszenie to jest bezprawne – musi zostać dokonane przy uwzględnieniu gwarantowanego konstytucyjnie (art. 54 ust. 1 Konstytucji RP) oraz konwencyjnie (art. 10 ust. 1 Europejskiej konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności) prawa (wolności) wyrażania poglądów. Sąd dokonując takiego badania musi wówczas – w okolicznościach sprawy – rozważyć, czy wzgląd na ochronę prawa do poszanowania życia prywatnego oraz rodzinnego, czci oraz dobrego imienia (art. 47 Konstytucji RP i art. 8 Konwencji) uzasadnia ingerencję w prawo (wolność) wyrażania swoich poglądów (opinii), uwzględniając, że ograniczenie tego ostatniego prawa musi mieć odpowiednie uzasadnienie (por. art. 31 ust. 3 Konstytucji RP i art. 10 ust. 2 Konwencji). Wymaga zatem wyważenia obu praw w danych okolicznościach sprawy, przy czym wyważenie to powinno uwzględniać społeczne znaczenia kwestii, do której się odnosi kwestionowana wypowiedź. Nie jest wykluczone posługiwanie się nawet drastycznymi i wywołującymi kontrowersje formami ekspresji poglądów w kwestiach o doniosłym znaczeniu społecznym (vide: wyrok Sądu Najwyższego z 23 lutego 2017 roku, sygn. akt I CSK 124/16, LEX nr 2248741).

Podkreślić należy, że art. 54 ust. 1 Konstytucji RP stanowi, że każdemu zapewnia się wolność wyrażania swoich poglądów oraz pozyskiwania i rozpowszechniania informacji. Zgodnie natomiast z art. 10 ust. 1 Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności z 4 listopada 1950 r. każdy ma prawo do wolności wyrażania opinii. Prawo to obejmuje wolność posiadania poglądów oraz otrzymywania i przekazywania informacji i idei bez ingerencji władz publicznych i bez względu na granice państwowe. Niniejszy przepis nie wyklucza prawa Państw do poddania procedurze zezwoleń przedsiębiorstw radiowych, telewizyjnych lub kinematograficznych. Korzystanie z ww. wolności, łączących ze sobą obowiązki i odpowiedzialność, może podlegać takim wymogom formalnym, warunkom, ograniczeniom i sankcjom, jakie są przewidziane przez ustawę i niezbędne w społeczeństwie demokratycznym w interesie bezpieczeństwa państwowego, integralności terytorialnej lub bezpieczeństwa publicznego ze względu na konieczność zapobieżenia zakłóceniu porządku lub przestępstwu, z uwagi na ochronę zdrowia i moralności, ochronę dobrego imienia i praw innych osób oraz ze względu na zapobieżenie ujawnieniu informacji poufnych lub na zagwarantowanie powagi i bezstronności władzy sądowej, co wynika z ust. 2 powołanej regulacji. Wolność wypowiedzi odgrywa kluczową rolę w demokratycznych społeczeństwach. Jako taka stanowi prawo podstawowe. Zagwarantowane w szczególności w art. 11 Karty Praw Podstawowych Unii Europejskiej, art. 10 EKPC i art. 19 Międzynarodowego paktu praw obywatelskich i politycznych, przyjętego przez Zgromadzenie Ogólne ONZ 16 grudnia 1966 r. (podobnie: wyrok Trybunału z 6 września 2011 r., P., C-163/10, EU:C:2011:543, pkt 31).

W uchwale Sądu Najwyższego z 18 lutego 2005 r. (sygn. akt III CZP 53/04) podkreślono, że prawo do wolności słowa i prawo do ochrony czci to prawa chronione na podstawie Konstytucji (art. 14 i 54 ust. 1 oraz art. 30, 31 ust. 3 i 47), umów międzynarodowych (art. 10 ust. 1 i 2 Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności, art. 19 Powszechnej Deklaracji Praw Człowieka, art. 17 i 19 Międzynarodowego Paktu Praw Obywatelskich i Politycznych) oraz ustaw (art. 24 k.c. i art. 1, 6, 12 ust. 1 i 41 prawa prasowego). Jednakowa jest ranga obu praw i poziom udzielanej im ochrony. Powyższe oznacza, że żadnemu z nich nie można przyznać prymatu, pierwszeństwa w stosunku do drugiego. Żadne też z ww. praw nie ma charakteru absolutnego. Gdy podnosi się, że prawo do wolności wypowiedzi może w określonych sytuacjach podlegać ograniczeniom ze względu na inne prawa, to należy jednocześnie pamiętać, że w konkretnych okolicznościach może zdarzyć się, że prawo do ochrony czci będzie musiało ustąpić przed innym prawem. W stanie takiej równowagi kolizja pomiędzy prawem do wolności słowa oraz prawem społeczeństwa do informacji z jednej strony, a prawem jednostki do ochrony czci z drugiej strony, będzie zawsze ostatecznie rozwiązywana w okolicznościach konkretnej sprawy. Równowaga obydwu praw, brak absolutnego charakteru któregośkolwiek z nich i konieczność uwzględniania konkretnych okoliczności, w których konflikt praw się ujawnił – to czynniki, które należy wziąć pod rozwagę zarówno przy teoretycznym rozważaniu zagadnienia, jak i przy rozstrzyganiu konkretnych spraw.

Przenosząc powyższe na okoliczności sprawy, wskazania wymaga, że stan faktyczny dotyczący okoliczności mających znaczenie dla rozstrzygnięcia – co do zasady nie pozostawał sporny pomiędzy stronami. Istota sporu sprowadzała się do wyjaśnienia, kto dokonał wpisu na portalu (...) oraz ustalenia czy H. J. swoją wypowiedzią, którą sformułowała w ramach programu telewizyjnego (...), naruszyła dobra osobiste A. Z. w postaci dobrego imienia i wizerunku. Jeżeli tak, to czy ewentualne naruszenie miało charakter bezprawny.

Zdaniem Sądu brak jest podstaw do stwierdzenia, że doszło do naruszenia dóbr osobistych A. Z.. W pierwszej kolejności należy wskazać, że wypowiedź pozwanej uniemożliwiła bezpośrednie powiązanie z jakąkolwiek konkretną osobą, bowiem pozwana nie użyła żadnego imienia, a co więcej – żadnego z dwóch imion powódki. Natomiast samo nazwisko powódki nie jest na tyle niespotykane i unikatowe, żeby jakąkolwiek wzmianka o nim automatycznie oznaczała powiązanie z jej osobą. Ponadto, w spornej wypowiedzi użyto określenia „Pani adwokat mecenas”, podczas gdy powódka obecnie pełni zawód radcy prawnego. Co istotne, oprócz powódki, w Krajowej Wyszukiwarce Radców Prawnych oraz Krajowym Rejestrze (...) i Aplikantów Adwokackich widnieje 11 innych prawniczek o tym samym nazwisku, a 3 z nich również należą do (...) prawniczych izb zawodowych. W związku z powyższym należy mieć na uwadze, że powódka w celu wykazania naruszenia dóbr osobistych dokonała zbyt daleko idącej interpretacji słów pozwanej. Wynikała ona wyłącznie ze świadomości faktu, że to właśnie ona reprezentowała pozwaną, wobec czego to o niej była mowa w programie. Przeciętny widz programu (...) nie miał jednak obiektywnej możliwości powzięcia informacji o konkretnej tożsamości pełnomocnika reprezentującego pozwaną w sprawie, którą wytoczyła przeciwko

(...) S.A. z samej wypowiedzi H. J.. Tym samym, nie miał możliwości powiązania jej z osobą oraz działalnością zawodową powódki.

Dokonana przez Sąd analiza materiału dowodowego zebranego w sprawie doprowadziła również do uznania, że pozwana działała w granicach wolności słowa i występując w programie opisała stan faktyczny dotyczący procesu, w którym reprezentowała ją powódka. Na przedstawionym fragmencie materiału audio-wideo można przy tym zaobserwować, że pozwana była w swej wypowiedzi zestresowana, posługiwała się pomocą notatek lub dokumentów. Chciała zaprezentować jak najdokładniej na wizji swój przypadek. Jednakże w pewnym momencie, jeszcze przed wypowiedzeniem kwestii dotyczącej powódki została pośpieszona przez prowadzących, co mogło przyczynić się do jej roztargnienia. Nie bez znaczenia dla rozstrzygnięcia niniejszej sprawy pozostaje fakt, że intencją pozwanej nie było naruszenie dóbr osobistych powódki. Nie zdecydowała się na występ w programie w takim celu. Sąd wziął pod rozwagę, że H. J. jest osobą starszą, nieporadną, która występowała w telewizji sama, bez męża czy też innego pełnomocnika. Nie pozostawała świadomą potencjalnych niebezpieczeństw co do wypowiedzania w mediach nazwisk innych osób.

Powódka również nie wyjaśniła oraz nie wykazała jakich konkretnie krzywd na wizerunku miała doznać ona sama oraz jej kancelaria, poprzestając jedynie na stwierdzeniu dotyczącym narażenia na utratę dobrego imienia i zaufania wśród klientów. Nie przedstawiła jednak w tym zakresie wystarczających środków dowodowych. Zeznania świadków w tym zakresie wyjaśniały, że co prawda klienci skontaktowali się z powódką – celem wy tłumaczenia określonej sytuacji – jednak po jej wyjaśnieniu, nie zerwali współpracy z A. Z.. Nadal pozostawali w zaufaniu swojemu profesjonalnemu pełnomocnikowi procesowemu, którym była powódka. W odniesieniu do przedstawionego komentarza opublikowanego na portalu F., należy wskazać, że – jak wynika z materiału dowodowego – był to jednorazowy incydent. Poza tym użytkownik również domagał się jedynie wyjaśnień. Wobec powyższego nie skutkowało on negatywnymi konsekwencjami dla powódki.

Mając na uwadze powyższe, należy podkreślić, że wypowiedzi pozwanej, które wyartykułowane zostały w trakcie programu – nie naruszyły dóbr osobistych powódki. Niezależnie od powyższego, Sąd uznał, że pozwanej i tak nie można byłoby przypisać ewentualnej bezprawności podjętych przez nią działań.

Przechodząc do aspektu wpisu na stronie (...) oprócz faktu, że nie sposób uwzględnić żądań powódki z nim związanych, bowiem to nie pozwana dokonała jego zamieszczenia lecz jej małżonek B. J., to nie można pomijać faktu, że taki wpis został opublikowany w Internecie. Na platformie, na której znajdował się opis umieszczony w imieniu powódki, zachęcający do pozostawiania opinii w formie komentarzy. Sam portal (...) charakteryzuje się łatwością dostępu oraz możliwością swobodnego zamieszczania wpisów przez Internautów, co można przyrównać do forum internetowego. Powódka winna zdawać sobie sprawę, że właściwości takiego wirtualnego dyskursu i charakter jego ekspresji uzasadniają większe niż przeciętne przyzwolenie na ostrzejsze, często skrótowe, dobitne i przejawiskawione opinie – co oczywiście nie usuwa potrzeby udzielania ochrony przed naruszeniami dóbr osobistych przez wypowiedzi niemieszczące się w dopuszczalnej formule, do których często w tym dyskursie dochodzi (vide: wyrok Sądu Najwyższego z 8 lipca 2011 r., sygn. akt IV CSK 665/10, OSNC 2012, nr 2, poz. 27, wyrok Sądu Najwyższego z 18 stycznia 2013 r., IV CSK 270/12, LEX nr 1311688 i wyrok Sądu Najwyższego z 8 marca 2012 r., V CSK 109/11, OSNC 2012, nr 10, poz. 119). Dodatkowo swoboda publikowania i wypowiedzania opinii, której znaczenie we współczesnym społeczeństwie ma – pomimo związanych z nią zagrożeń – niezaprzeczalną wartość, uzasadnia powoływanie się na realizację ważnego interesu publicznego lub prywatnego.

Sąd po dokonaniu analizy całokształtu okoliczności sprawy uznał, że powódka nie udowodniła bezprawnego działania H. J. nakierowanego na naruszenie jakiegokolwiek z dóbr A. Z.. Powódka przedstawiła w uzasadnieniu pozwu własną, negatywną interpretację wypowiedzi pozwanej. Niemniej jednak w ocenie Sądu nie ma ona żadnego znaczenia dla stwierdzenia naruszenia dóbr w postaci dobrego imienia czy też wizerunku powódki, a także dla przypisania pozwanej bezprawności działania. Nie przystaje ona bowiem do słów rzeczywiście wypowiedzianych przez H. J..

Konkludując poczynione przez Sąd rozważania stwierdzenia wymaga, że w toku postępowania powódka, na której zgodnie z art. 6 k.c. w związku z art. 232 k.p.c., spoczywał ciężar wykazania istnienia przesłanek odpowiedzialności

pozwanej, nie zdołała ich wykazać. Brak stwierdzenia naruszenia dóbr osobistych oraz brak wystąpienia bezprawności po stronie pozwanej, niweczą możliwość uznania, że H. J. ponosi odpowiedzialność względem A. Z..

Mając powyższe na względzie, Sąd Okręgowy oddalił powództwo jako niezasadne i nieudowodnione, o czym orzekł w pkt. I sentencji wyroku.

4. Koszty

Rozstrzygnięcie w przedmiocie kosztów postępowania zawarte w pkt. II wyroku znajduje podstawę w treści przepisu art. 98 § 1 i 3 k.p.c. oraz 99 k.p.c. Zgodnie z zasadą wyrażoną w art. 98 k.p.c. stanowiącą zasadę odpowiedzialności za wynik procesu, strona przegrywająca sprawę obowiązana jest zwrócić przeciwnikowi na jego żądanie koszty niezbędne do celowego dochodzenia praw i celowej obrony (koszty procesu). Należy jednak wskazać, że po stronie pozwanej ostatecznie nie występował zawodowy pełnomocnik, wobec czego brak było podstaw do przyznania kosztów zastępstwa procesowego na rzecz H. J.. Jeżeli pełnomocnikiem procesowym nie jest pełnomocnik profesjonalny – to osobie takiej nie przysługuje zwrot kosztów zastępstwa według stawek przewidzianych w przepisach o wynagrodzeniu adwokata. Ponadto, Sąd nie uwzględnił spisu kosztów przedstawionego przez pełnomocnika pozwanej. Strona pozwana nie poniosła bowiem w toku procesu żadnych kosztów sądowych w postaci opłat, a pomiędzy stronami nie doszło również do mediacji, która skutkowałaby poniesieniem dodatkowych kosztów. Pozwana nie była również zwolniona od kosztów sądowych, wobec czego brak było podstaw by uwzględnić rachunek za przejazd taksówką w myśl art. 5 ust. 1 u.k.s.c., zgodnie z którym wydatki obejmują w szczególności koszty podróży strony zwolnionej od kosztów sądowych, związane z nakazanym przez sąd jej osobistym stawiennictwem. W zakresie wydatków poniesionych przez pozwaną, na uwzględnienie zasługiwała zatem wyłącznie opłata skarbową od pełnomocnictwa (17 zł) udzielonego małżonkowi pozwanej – B. J. i właśnie taką wartość kosztów Sąd w pkt. II sentencji wyroku zasądził od powódki na rzecz pozwanej jako zwrot kosztów postępowania.

Sędzia (del.) Anna Lipińska

ZARZĄDZENIE

(...)

(...)

(...)